

Nr 15

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av motioner om rätt för handikappade till särskilda avdrag vid beskattningen.

(2:a avd.)

Bevillningsutskottet upptar till behandling i ett sammanhang följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 275 av herr *Kajser* och II: 307 av fröken *Ljungberg m. fl.*, i vilka hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsamt utredning och förslag till lösning av dels frågan om de handikappades skatteproblem i vad avser rätt till avdrag för av handikapp betingade särskilda kostnader för inkomstens förvärvande, dels frågan om extra avdrag på grund av de handikappades högre levnadskostnader;

2) de likalydande motionerna I: 687 av fru *Hamrin-Thorell* och *Eric Peterson* samt II: 804 av herr *Larsson* i Umeå, i vilka hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att handikapputredningen får i uppdrag att undersöka de handikappades skatteproblem.

Gällande bestämmelser

Vid inkomsttaxeringen kan vissa speciella omständigheter, som anses väsentligen minska skatteförmågan, beaktas genom extra avdrag — utöver ortsavdrag. Det extra avdraget avvägs individuellt av beskattningsnämnderna. Dessa är emellertid bundna av en i skatteförfattningarna inskriven ram.

Huvudregeln om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga vid inkomsttaxeringen är intagen i 50 § 2 mom. kommunalskattelagen. Enligt 9 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt gäller motsvarande regler även vid taxering till sådan skatt.

Taxeringsnämnd och prövningsnämnd äger medge extra avdrag med f. n. högst 4 500 — fr. o. m. 1970 års taxering med högst 6 000 kr. — i fråga om skattskyldig vars skatteförmåga under beskattningsåret varit »väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige ägt till-

1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1969. 7 saml. Nr 15*

godonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet». I regel avvägs avdraget i dessa fall med utgångspunkt från de särskilda kostnader som varit förenade med den omständighet som föranlett nedsättningen av skatteförmågan.

Som exempel på senare års rättspraxis i fråga om avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga kan nämnas följande.

1) RÅ 1963 not Fi 1448: Fader med döv 12-årig dotter vägrades ett med 1 200 kr. yrkat avdrag för nedsatt skatteförmåga. Fadern, som hade ytterligare tre minderåriga barn, hade inkomster om ca 35 000 kr., egen villa samt bil. Han uppgav specificerade kostnader p. g. a. dotterns handikapp till 2 500 kr.

2) RÅ 1964 not Fi 2321: Fader med 12-årig svårt cp-sjuk dotter erhöll extra avdrag med 1 000 kr. Han uppgav nettointäkt av frisersalongsrörelse till 42 716 kr., underskott på en tillsammans med annan person bedriven rörelse till 5 039 kr., förmögenhetstillgångar till 55 447 kr. och skulder till 157 516 kr. Utgifterna för dottern uppgavs till ca 4 400 kr.

3) RÅ 1965 not Fi 1728: Diabetiker med lön av 12 413 kr. (hustruns lön 1 491 kr.) erhöll extra avdrag med 500 kr. Merutgifterna på grund av sjukdomen hade uppgått till 500 kr.

4) RÅ 1967 not Fi 1329: Diabetiker (blind på ett öga) vägrades ett med 1 000 kr. yrkat avdrag för nedsatt skatteförmåga. Den skattskyldiges lön av deltidsanställning uppgick till ca 5 800 kr. (makens lön ca 19 000 kr.). Merutgifterna på grund av sjukdomen angavs till 3 135 kr., varav 3 000 kr. för dietkost.

5) RÅ 1968 not Fi 860: Byggnadsarbetare med inkomst av 14 808 kr. vars hustru led av diabetes erhöll av RR extra avdrag med 500 kr. Kostnaderna i anledning av hustruns sjukdom uppgavs till (365 dagar à 2 kr. =) 730 kr.

I sammanhanget bör uppmärksammas att regeringsrätten år 1961 (RÅ 1961 ref. 53) förklarar avdragsrätt föreligga för kostnader för anbringande av tandbrygga av guld. Målet gällde en valthornist, vilken med hänsyn till sina inkomst- och förmögenhetsförhållanden inte ansågs kunna beredas skattelindring i form av extra avdrag. Då han emellertid för att kunna fullgöra sitt yrke var beroende av guldbryggan medgavs han av regeringsrätten avdrag för merkostnaden för denna.

Vidare bör erinras om att riksskattenämnden i sina anvisningar rörande avdrag för kostnader för resor med bil mellan bostad och arbetsplats även berör sådan skattskyldig som på grund av ålder, sjukdom, lyte eller liknande anledning är nödsakad att använda bil för färd till och från arbetet. Enligt de senaste anvisningarna i ämnet (RN ser. I nr 1/1969 p. 3) bör avdrag för bilkostnader medges sådana skattskyldiga oavsett avstånd och tidsvinst. Avdrag bör därvid medges för de faktiska bilkostnaderna under året för resor till och från arbetet.

Länsstyrelse äger enligt 2 § andra stycket förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt medge befrielse från skatteplikt för vissa slag av motorfordon under förutsättning att ifrågavarande fordon ägs av högradigt invalidiserad person, som innehar körkort för förande av fordonet och som för sin huvudsakliga förvärvsverksamhet eller för sin utbildning är varaktigt beroende av fordonet såsom fortskaffningsmedel. Kan fordons ägare till följd av sin invaliditet icke erhålla körkort för förande av fordonet, må länsstyrelsen efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen likväl medge befrielse, om ägaren på grund av sin invaliditet är beroende av fordonet för transport till och från arbetsplatsen eller utbildningsstället. Närmare föreskrifter i fråga om tillämpningen meddelas av Konungen eller den myndighet som Konungen bestämmer. Kungl. Maj:t har uppdragit åt riksförsäkringsverket att, efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen och medicinalstyrelsen, meddela sådana föreskrifter.

Enligt 6 § förordningen den 23 november 1956 (nr 545) angående omsättningsskatt på motorfordon i vissa fall är fordon, vilket enligt bl. a. 2 § första stycket c) bilskatteförordningen funnits vara frikallat från bilskatteplikt eller vilket enligt 2 § andra stycket samma förordning av länsstyrelse befriats från bilskatteplikt, även befriat från omsättningsskatt såvida inte länsstyrelsen i samband med beslutet om skattebefrielse — då särskilda skäl därtill är — förordnat att återbäring av erlagd omsättningsskatt ej skall äga rum.

Den som jämlikt nyssnämnda bestämmelser i bilskatteförordningen är frikallad från skatteplikt är enligt förordningen den 25 november 1960 (nr 603) om bidrag till vanföra ägare av motorfordon berättigad till bidrag av allmänna medel. Detta s. k. bensinskattebidrag är för helt år beräknat till belopp, som motsvarar skatten för viss i förordningen angiven mängd bensin eller brännolja — 480 resp. 340 liter.

Gemensamt för de återgivna bestämmelserna om skattelättnader för handikappade är att som villkor härför uppställts att fordonet måste användas för förvärvsverksamhet eller utbildning. I sådana fall kan även arbetsmarknadsstyrelsen lämna bidrag till anskaffande av invalidbilar.

Enligt 3 § kungörelsen om statsbidrag till vissa hjälpmedel för handikappade (SFS 1965: 544) utgår statsbidrag även när den som ordinerats motor driven invalidvagn i stället för sådan vagn erhållit kontantbelopp för köp av invalidbil. Detta gäller under förutsättning att han efter ordinationen köpt sådan bil, som han har rätt att föra själv, och icke erhållit statsbidrag till denna i annan ordning. Statsbidrag utgår endast för invalidvagn som ordinerats av vissa i kungörelsen angivna tjänsteläkare. I fråga om inköp av invalidbil utgår statsbidrag med belopp som motsvarar kontantbeloppet i den mån detta icke överstiger skälig kostnad för anskaffande av motordriven invalidvagn. Denna kostnad uppskattas f. n. till 2 000—2 300 kr.

Frågan om en översyn av de handikappades förhållanden i vad avser väg-
1* — *Bihang till riksdagens protokoll 1969. 7 saml. Nr 15*

trafikbeskattningen ingår i uppdragen för två under 1965 tillsatta utredningar, nämligen bilskatteutredningen och handikapputredningen. Enligt uppgift från de nämnda utredningarna har överenskommelse träffats om att handikapputredningen i första hand skall behandla de vägtrafikbeskattningsfrågor som rör handikappade. Enligt direktiven för handikapputredningen skall denna vidare pröva bl. a. huruvida nu utgående skatterestititioner lämpligen bör omläggas till ett stöd i form av direkta bidrag.

Flera betydelsefulla reformer på handikappområdet trädde i kraft den 1 juli 1968. Handikappinstitutet inrättades som ett centralt organ på hjälpmedelsområdet åt socialstyrelsen och sjukvårdshuvudmännen. Institutet har viktiga uppgifter bl. a. när det gäller forsknings- och utvecklingsarbete för ändamålsenliga tekniska hjälpmedel åt handikappade. Den handikappades möjligheter att kostnadsfritt få sådana hjälpmedel har ökats genom utvidgat stöd till sjukvårdshuvudmännens hjälpmedelsverksamhet. Genom ett tillägg till socialhjälpslagen har vidare fastslagits kommunernas skyldighet att bedriva en aktiv, uppsökande socialvård och tillse att den som vistas i kommunen får den omvårdnad som med hänsyn till hans behov är tillfredsställande. För psykiskt utvecklingsstörda gäller en ny omsorgslag. Med beteckningen omsorg har man velat markera en breddning av samhällets insatser utöver undervisning och vård, med bl. a. social service, rådgivning och fritidsverksamhet. För skolpliktiga utvecklingsstörda kan nämnas följande nya eller utvidgade omsorgsformer, nämligen förskola, träningskola, särskild undervisning, yrkesträning och vidgad yrkesskola, daghem och samsällsättning. För barn med svåra fysiska handikapp har en plan för elevhem fastställts. Socialstyrelsen har meddelat anvisningar för handikappförebyggande hälsokontroll av 4-åringar. För handikappade i glesbygder har viss försöksverksamhet startats.

Handikapputredningen behandlar f. n. frågor om undervisning, utbildning, vårdarservice och därmed sammanhängande spörsmål för de svårast handikappade. Den tar även upp frågor om kommunal färdtjänst och andra åtgärder för att bryta handikappades isolering. Samordningsfrågor har en central plats i utredningens arbete.

De handikappade omfattar många olika grupper med skilda förutsättningar och behov. Samhällets åtgärder på detta område blir därför mångskiftande. De avser förtidspensioner och invaliditetsersättningar inom folkpensioneringen, förtidspensioner inom ATP, institutionsvård, rehabilitering, samhällsplanering, bostäder, arbetsvård, hemhjälp, undervisning, tekniska hjälpmedel m. m.

De anslag som avser hjälpmedel för handikappade, vissa institutioner, särskolor, invaliditetsförebyggande åtgärder och bidrag till de handikappades organisationer beräknas i årets statsverksproposition för nästa budgetår till ca 160 milj. kr., d. v. s. nära 35 milj. kr. mer än för innevarande bud-

getår. De kostnader under folkpensionsanslaget som avser förtidspensioner m. m. till handikappade kan beräknas till ca 1 040 milj. kr. På andra anslag som innefattar stöd åt handikappade, främst under utbildnings- och inrikesdepartementen för utbildning, arbetsvård och bostäder, beräknas för nästa budgetår omkring 760 milj. kr. avse handikappade. De statliga insatserna som mera direkt tar sikte på handikappade kan alltså under budgetåret 1969/70 beräknas till sammanlagt ca 1 960 milj. kr. Det innebär jämfört med innevarande budgetår en ökning med ca 290 milj. kr. Vidare kan från ATP beräknas utgå förtidspensioner till handikappade med ca 275 milj. kr. Kommunerna och landstingen svarar också för väsentliga insatser på handikappområdet.

En fråga av stor betydelse i handikappvården är rehabiliteringen. Denna bedrivs inom sjukvård, arbetsvård, arbetsmarknadsutbildning etc. Rehabiliteringsresurserna är organisatoriskt splittrade och i vissa fall ojämnt fördelade och därför har en kartläggning av området påbörjats inom socialdepartementet.

Frågans tidigare behandling

Frågan om de handikappades skatteförhållanden har varit föremål för riksdagens uppmärksamhet, senast förra året. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 26 avstyrkte bevillningsutskottet bifall till dels ett skrivelseyrkande med begäran att handikapputredningen genom tilläggsdirektiv skulle få i uppdrag att närmare undersöka frågan om de handikappades skatteproblem i vad avser rätt till avdrag för av handikapp betingade särskilda kostnader för intäkternas förvärvande samt frågan om extra avdrag på grund av de handikappades högre levnadskostnader, dels ett lagstiftningsyrkande om avdragsrätt för handikappades kostnader för tekniska hjälpmedel m. m.

Utskottet framhöll att statsmakterna under senare år visat ett allt större intresse för de handikappades speciella förhållanden och att samhällets åtgärder för de handikappade numera omfattade en rad verksamhetsområden. På andra områden pågick en omfattande utrednings- och planeringsverksamhet inom handikapputredningen, pensionsförsäkringskommittén och läromedelsutredningen. Utskottet erinrade om att statsbidragsgivningen till tekniska hjälpmedel fr. o. m. den 1 juli 1964 gällde inte bara ortopediska hjälpmedel utan även tekniska hjälpmedel för den dagliga livsföringen. Utöver den invaliditetsersättning som inom folkpensioneringens ram kunde utgå till vissa handikappade fanns flera olika former av ekonomiskt stöd för anskaffning och drift av invalidbilar.

Beträffande den direkta beskattningen framhöll utskottet att invaliditetsersättning och invaliditetstillägg enligt lagen om allmän försäkring samt hemsjukvårdsbidrag var skattefria enligt 19 § kommunalskattelagen och att

riksskattenämnden i anvisningar rörande avdrag för kostnader för resor med bil mellan bostad och arbetsplats uttalat att sådana skatteskyldiga som på grund av ålder, sjukdom, lyte eller liknande anledning var nödsakade att använda bil för färd till och från arbetet — oavsett avstånd och tidsvinst — borde erhålla avdrag för dessa resor med belopp motsvarande de faktiska bilkostnaderna. I praxis hade man f. ö. inte ställt sig främmande för att i inkomstkällan tjänst medge handikappad avdrag för kostnader för resor med taxi. Främst beaktades emellertid de handikappades särskilda kostnader i form av avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga. Utskottet vidhöll sin tidigare framförda åsikt att den skattskyldiges ekonomiska ställning borde vara avgörande för om extra avdrag skulle medges. För en skattskyldig med mera betydande inkomst kunde skatteförmågan knappast anses vara väsentligen nedsatt med mindre denne fått vidkännas en avsevärd ekonomisk utgift. Bedömningen av avdragsrätten varierade naturligt nog i praxis med hänsyn till omständigheterna i de enskilda fallen men torde enligt utskottets mening knappast kunna sägas vara restriktiv. Utskottet vidhöll avslutningsvis sin tidigare uttalade uppfattning att stödet åt de handikappade i princip borde lämnas i form av direkta bidrag och inte genom avdrag vid taxeringen eller genom andra skatteförmåner.

Motionerna

I: 275 och II: 307

Förvärvsarbetande handikappade beviljas endast undantagsvis avdrag för sådana utgifter för inkomstens förvärvande som är hänförliga till deras handikapp. Extra avdrag medges bara om vederbörande har en så låg inkomst att s. k. nedsatt skatteförmåga anses föreligga.

Emellertid har handikappade personer med sådana inkomster, att nedsatt skatteförmåga enligt nu rådande restriktiva praxis inte bedöms föreligga, extra utgifter på grund av sin invaliditet eller sjukdom. Det gäller bl. a. dem som tvingas använda rullstol i samband med färd till och från arbetet. Därigenom utsätts deras klädespersedlar för onormalt stort slitage genom nötning och nedsmutsning. Även personer, som trots invaliditet inte är beroende av rullstol men måste använda protes eller stödbandage eller måste röra sig onaturligt, får genom onormalt stort slitage dryga kostnader på klädkontot.

Också i andra hänseenden medför handikapp extra utgifter, t. ex. för diabetikerna. En sockersjuk har stora extrautgifter för kosthållet. Den speciella diet sjukdomen kräver innebär en 40-procentig fördyring jämfört med normalt kosthåll. I de fall en diabetiker är hänvisad till att äta ute, accentueras fördyringen genom att hon eller han ofta måste särbeställa maträtter för att undvika hälsovådliga måltider.

När det gäller diabetiker förekommer ibland att extra avdrag medges för

en del av sjukdomen betingade kostnader för inkomstens förvärvande. Avdraget blir i regel lågt — vanligen 400 till 800 kr. — i förhållande till de verkliga kostnaderna. Därtill sker vid högre inkomster avtrappning av avdraget. Taxeringsmyndigheterna har olika kriterier vid prövning av de enskilda fallen och således föreligger oenhetlig praxis. De handikappade erhåller endast undantagsvis avdrag för nedsatt skatteförmåga. Tungt vägande individuella skäl måste föreligga om avdrag skall medges. Den starka restriktivitet som präglar prövningen av avdragsyrkandena är otillfredsställande. En ändring bör därför komma till stånd. Bestämmelserna i 50 § 2 mom. om de allmänna förutsättningarna för rätt till extra avdrag i kommunalskattelagen bör ändras. Även oegentligheten i praxis mellan olika lokala taxeringsmyndigheter är oacceptabel och leder oftast till flagrant orättvisa. Det vore således av största värde om konkreta bestämmelser kunde utfärdas varigenom olika taxeringsmyndigheters bedömningsgrunder i detta avseende blir överensstämmande.

I: 687 och II: 804

De handikappades förhållanden är föremål för utredningsarbete i flera avseenden. Handikapputredningen har vidsträckta direktiv på detta område, som t. ex. omfattar fordonsfrågor. Pensionsförsäkringskommittén utreder det ekonomiska stödet till i synnerhet yngre invalidiserade. Särskilda utredningar behandlar förhållandena inom den skyddade verksamheten. Ett problem som däremot inte i sin helhet behandlas av någon utredning är frågor rörande de handikappades skatteförhållanden.

Handikapputredningen bör få i uppdrag att undersöka de handikappades skatteproblem. Skälen till detta är flera. Från fördelningssynpunkt är det otillfredsställande att en handikappad med samma inkomst som en icke handikappad ändå lever på en lägre standard och har sämre valfrihet på grund av de extra levnadskostnaderna. Det är ytterst väsentligt att de handikappades förvärvsverksamhet underlättas — de direkta bidrag som ges till förvärvsarbetande handikappade täcker i många fall inte de verkliga kostnaderna för t. ex. extra klädslitage. Ett annat viktigt skäl för utredning är risken för att principerna för skatteavdrag för de handikappade tillämpas oenhetligt av de lokala taxeringsmyndigheterna.

Utskottet

Enligt 50 § 2 mom. andra stycket kommunalskattelagen äger taxeringsnämnd och prövningsnämnd medge extra avdrag för nedsatt skatteförmåga med f. n. högst 4 500 kr. — fr. o. m. 1970 års taxering med högst 6 000 kr. — per år i fråga om skattskyldig, vars skatteförmåga under beskattningsåret varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den

skattskyldige ägt tillgodonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet. I regel avvägs avdraget i dessa fall med utgångspunkt från de särskilda kostnader, vilka varit förenade med den omständighet som föranlett nedsättningen av skatteförmågan.

I motionerna I: 275 och II: 307 hemställs om utredning av frågan om rätt till avdrag för av handikapp betingade särskilda kostnader för intäkternas förvärvande och om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga på grund av handikapp, och i motionerna I: 687 och II: 804 begär motionärerna att handikapputredningen skall få i uppdrag att undersöka de handikappades skatteproblem.

Som framgår av den inledningsvis lämnade redogörelsen har under senare år vidtagits en rad reformer ägnade att på olika sätt underlätta de handikappades speciella förhållanden. Samhällets åtgärder för de handikappade omfattar numera en rad verksamhetsområden — förtidspensioner inom folkpensioneringen och ATP, institutionsvård, rehabilitering, arbetsmarknadspolitiska åtgärder, samhällsplanering, bostäder, hemhjälp, undervisning, tekniska hjälpmedel m. m. Flera betydelsefulla reformer på handikappområdet trädde i kraft den 1 juli 1968. Då inrättades handikappinstitutet som ett centralt organ på hjälpmedelsområdet åt socialstyrelsen och sjukvårdshuvudmännen. Det åligger institutet bl. a. att genom forsknings- och utvecklingsarbete verka för att de handikappade får ändamålsenliga tekniska hjälpmedel. Genom ett tillägg till socialhjälpslagen har fastslagits att kommunerna är skyldiga bedriva en aktiv uppsökande socialvård och tillse att den som vistas i kommunen får den omvårdnad som med hänsyn till hans behov är tillfredsställande. Vidare har införts en ny omsorgslag för psykiskt utvecklingsstörda, och för skolpliktiga utvecklingsstörda har inrättats nya undervisnings- och vårdformer. På skilda områden är de handikappades problem föremål för överväganden inom olika utredningar, bl. a. handikapputredningen och pensionsförsäkringskommittén. Att statens insatser för de handikappade är betydande framgår inte minst av att dess utgifter för åtgärder, som mera direkt tar sikte på handikappade, för budgetåret 1969/70 kan beräknas till ca 1 960 milj. kr.

Redan nu åtnjuter de handikappade vissa skatteförmåner. Sålunda är invaliditetsersättning och invaliditetstillägg enligt lagen om allmän försäkring samt hemsjukvårdsbidrag skattefria enligt 19 § kommunalskattelagen. Riksskattenämnden har i anvisningar rörande avdrag för kostnader för resor med bil mellan bostad och arbetsplats uttalat att sådana skattskyldiga som på grund av ålder, sjukdom, lyte eller liknande anledning är nödsakade att använda bil för färd till och från arbetet — oavsett avstånd och tidsvinst — bör erhålla avdrag för dessa resor med belopp motsvarande de faktiska bilkostnaderna. I praxis torde inte sällan förekomma att handikappade i inkomstkällan tjänst medges avdrag för kostnader för resor med taxi. Främst beaktas de handikappades särskilda kostnader i form av avdrag för

nedsatt skatteförmåga. Utskottet har tidigare som sin mening framhållit och anser alltså att praxis' inställning till frågan om sådant avdrag knappast kan anses restriktiv. Skatt bör uttas efter förmåga och det är alltså den handikappades ekonomiska ställning i första hand som bör vara avgörande för om avdrag skall medges eller ej. Den omständigheten att beskattningsmyndigheter och skattedomstolar stundom kan tyckas iaktta återhållsamhet vid prövning av mål om avdrag för nedsatt skatteförmåga torde inte sällan bero på bristande utredning i fråga om storleken av de kostnader som de handikappade åsamkats till följd av sitt handikapp. Att det stundom måste bli olikheter vid bedömningen av mål om avdrag för nedsatt skatteförmåga ligger i sakens natur, eftersom det här gäller en skälighetsbedömning med beaktande av starkt varierande omständigheter.

Avslutningsvis vill utskottet som sin mening uttala att ett system som i första hand tar sikte på att hjälpa de handikappade med bidrag och andra direkta åtgärder, vilka kan sättas in där de bäst behövs, bättre och på ett rättvisare sätt tillgodoser de handikappades anspråk än en generell rätt till avdrag vid beskattningen.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen avslår

1) motionerna I: 275 och II: 307 samt

2) motionerna I: 687 och II: 804.

Stockholm den 6 mars 1969

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande

från första kammaren: herrar John Ericsson (s), Lundström (fp), Yngve Nilsson (m), Tage Johansson (s), Gösta Jacobsson (m), Tistad (fp), Wirmark (s), Paul Jansson (s), Mattsson (cp) och Arne Pettersson (s); samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås (m), Brandt (s), fru Nettelbrandt (fp), herrar Kristenson (s), Carlstein (s), Hammarsten (s), Josefsson i Halmstad (s), Börjesson i Falköping (cp), Marcusson (s) och Josefson i Arrie (cp).

Reservation

av herrar *Lundström* (fp), *Yngve Nilsson* (m), *Gösta Jacobsson* (m), *Tistad* (fp), *Mattsson* (cp), *Magnusson* i Borås (m), fru *Nettelbrandt* (fp), *Börjesson* i Falköping (cp) och *Josefson* i Arrie (cp), vilka ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 8 med »Som framgår» och slutar på s. 9 med »till motionerna» bort ha följande lydelse.

Under senare år har statsmakterna visat ett allt större intresse för de handikappade. De samhälleliga åtgärderna har i första hand tagit sikte på att genom bidrag och andra direkta hjälpåtgärder underlätta de handikappades speciella förhållanden. Däremot har samhället endast i ringa omfattning ansett de handikappade böra komma i åtnjutande av särskilda favörer vid beskattningen.

Utskottet har i olika sammanhang uttalat att skatt bör uttas efter förmåga. Ingen torde vilja bestrida att en handikappad, som regelmässigt måste vidkännas betydande merkostnader till följd av sitt handikapp, har en mot dessa kostnader svarande lägre skattekraft än en skattskyldig utan handikapp i samma inkomstskikt. Genom att kostnader föranledda av handikapp i regel betraktas som levnadskostnader och endast undantagsvis som kostnad i förvärvskälla har, såvitt utskottet kan bedöma, en förvärvsarbetande handikappad — särskilt med hänsyn till den restriktiva inställning praxis intar till frågan om avdrag för nedsatt skatteförmåga — sämre möjligheter än andra skattskyldiga att få skattemässig täckning för sina kostnader för intäkternas förvärvande.

Enligt utskottets uppfattning är detta otillfredsställande från rättvisesynpunkt. Utskottet anser det därför angeläget att man i större utsträckning än nu vid beskattningen bör ha möjlighet att beakta av handikapp föranledda särskilda kostnader. En sådan utformning av skattereglerna skulle vara till fördel för de handikappade också därigenom att de i mindre utsträckning än nu för sin existens skulle behöva känna sig hänvisade till stöd av det allmänna.

Med det anförda anser utskottet sig böra biträda yrkandet om särskild utredning av de handikappades skatteproblem.

dels att utskottet bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 275 och II: 307 och med anledning av motionerna I: 687 och II: 804 i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsamt utredning och förslag till lösning av dels frågan om de handikappades skatteproblem, i vad avser rätt till avdrag för av handikapp betingade särskilda kostnader för intäkternas förvärvande, dels frågan om extra avdrag på grund av de handikappades högre levnadskostnader.